

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 stycznia 2013 roku B. P. i S. P. wnieśli o zasądzenie solidarnie na ich rzecz od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. kwoty 20.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiącej własność powodów – działki o numerze ewidencyjnym (...) położonej w Ł. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) w okresie od dnia 9 maja 2003 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku. Powodowie wystąpili jednocześnie o przyznanie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pismem procesowym z dnia 17 maja 2013 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. wniosła o oddalenie powództwa, kwestionując je zarówno co do zasady, jak i wysokości. Uzasadniając swoje stanowisko procesowe pozwana podniosła zarzut zasiedzenia służebności, odpowiadającej treścią służebności przesyłu z uwagi na fakt wybudowania spornej linii energetycznej w latach 50 – tych XX wieku, która od tego czasu była wykorzystywana przez pozwaną oraz jej poprzedników prawnych.

/pismo procesowe z dnia 17 maja 2013 roku wraz z załącznikami k.28 – 57, k.59/

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo i nie obciążył powodów B. P. i S. P. kosztami procesu (sygn. akt I C 114/130).

Wyrokiem z dnia 15 maja 2014 roku (sygn. akt III Ca 1369/13) Sąd Okręgowy w Ł. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Jednocześnie nakazał by przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi odniósł się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej. Wskazał, że konieczne jest w szczególności przeprowadzenie rzetelnej analizy kwestii własności spornej działki, a także statusu prawnego podmiotów, na rzecz których miałyby biec zasiedzenie przedmiotowej służebności. Podkreślił, że dla prawidłowej oceny tego zarzutu istotne znaczenie ma dokładne zbadanie przebiegu linii energetycznej, a zwłaszcza jej nowego usytuowania po roku 1995 oraz ocena dobrej i złej wiary.

Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi:

1. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. solidarnie na rzecz B. P. i S. P. kwotę 2.316 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2. oddalił powództwo w pozostałej części;

3. zasądził od B. P. i S. P. solidarnie na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L. kwotę 4.534,88 zł tytułem kosztów procesu;

4. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych kwoty:

a. 2.703,68 zł solidarnie od B. P. i S. P.;

b. 380,92 zł od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L..

/wyrok k. 424/

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w części, to jest co do punktu 1 i 4b wyroku. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, co miało istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 233 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie polegających na:

- bezpodstawnym przyjęciu, że pozwany nie wykazał żadnego prawa do przedmiotowej nieruchomości, a w konsekwencji nieuzasadnionym przyjęciu, że swe władztwo sprawuje bez tytułu prawnego,
- dowolnym przyjęciu, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nieuzasadniony jest zgłoszony przez pozwanego zarzut zasiedzenia służebności przesyłu.

oraz prawa materialnego, tj. art. 140 k.c. w zw. z art. 233 k.c. w zw. z art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 230 k.c. i 285 k.c. poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że pozwana nie nabyła uprawnień do przedmiotowej nieruchomości w związku z remontem linii energetycznej, tymczasem przesunięcie przebiegu linii o kilka metrów wykonane było w ramach istniejących uprawnień i nie zmierzało do powstania nowego prawa.

W oparciu o powyższe strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie w/w orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na rzecz powodów kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja pozwanej jako bezzasadna podlegała oddaleniu w całości.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Okręgowy w pełni aprobuje i uznaje za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy.

Przystępując do rozpoznania apelacji, w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania co do pozostałych zarzutów apelacyjnych, bowiem jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należyście przeprowadzonego postępowania mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Skarżący w apelacji zarzucił Sądowi I instancji naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., które jego zdaniem miało polegać na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów oraz braku wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy. Zarzut ten w ocenie Sądu Okręgowego nie jest trafny i nie zasługiwał na uwzględnienie.

Dokonując oceny tego zarzutu, podkreślić należy, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarczy stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, które zdaniem skarżącego nie odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu pierwszej instancji w tym zakresie. Postawienie zarzutu obraży wspomnianego przepisu nie może bowiem polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego. (tak m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99 LEX nr 53136).

Zgodnie bowiem z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ma swobodę w ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, a jej granice wyznaczone zostały przez zasady logicznego rozumowania, nakaz opierania się na dowodach przeprowadzonych prawidłowo, z zachowaniem wymagań dotyczących źródeł dowodzenia oraz bezstronności, nakaz wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, konieczność wskazania, na podstawie których dowodów dokonano ustaleń, a którym dowodom odmówiono wiarygodności i mocy.

Sąd I instancji ma zatem obowiązek wyprowadzania z zebranego w sprawie materiału dowodowego wyprowadzenia wniosków logicznie prawidłowych. Reguła ta nie będzie zachowana jedynie wtedy, gdy wnioski wyprowadzone przez Sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość, zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą w sprzeczności, a także gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym (zob. wyrok SN z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 290/09, LEX nr 560607).

W apelacji skarżący reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazał zaś, by Sąd pierwszej instancji dokonał oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego z naruszeniem wspomnianych zasad i nakazów, co pozbawia ten zarzut skuteczności. Skarżący w istocie nie wskazał nawet na czym miało polegać naruszenie przez Sąd wskazanego przepisu, ograniczając się tylko i wyłącznie do wskazania własnej wersji stanu faktycznego. Z uzasadnienia apelacji wynika zaś, że skarżący w istocie zarzuca zaskarżonemu nieuwzględnienie zarzutu zasiedzenia służebności związane z niewłaściwym zastosowaniem przepisów prawa materialnego, nie zaś z ustaleniami faktycznymi, na których oparł się Sąd pierwszej instancji.

W ocenie Sądu Okręgowego wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności przedmiotowej sprawy. Ocena wiarygodności i mocy dowodów została zaś przeprowadzona w sposób rzetelny, zgodnie z kryteriami określonymi w art. 233 k.p.c. Wszelkie ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji były prawidłowe i znajdowały oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Z tych względów zarzut naruszenia art. 233 par. 1 k.p.c. nie mógł być uznany za trafny.

Za skuteczny nie mógł być uznany także sformułowany przez skarżącego zarzut naruszenia art. 328 par. 2 k.p.c. W myśl tego przepisu uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Dokonując oceny tego zarzutu w pierwszej kolejności podkreślić trzeba, że naruszenie analizowanego przepisu może mieć wpływ na wynik sprawy jedynie wyjątkowo, gdyż uzasadnienie jest sporządzane już po wydaniu i ogłoszeniu wyroku. Ów wpływ na rozstrzygnięcie może zachodzić w tych wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia wyroku uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia (wyrok SN z 5.10.2005 r. I UK 49/5 Monitor Prawniczy 2006, nr 4 s. 214).

W ocenie Sądu Okręgowego skarżący także i w tym przypadku nie wykazał wpływu zarzucanego uchybienia na wynik sprawy, co pozbawia ten zarzut skuteczności. Skarżący w istocie ograniczył się tylko do wskazania analizowanego przepisu. Brak jest zatem podstaw do uznania, że uzasadnienie wyroku zawiera tego rodzaju uchybienia, które uniemożliwiłyby dokonanie oceny wyводу Sądu pierwszej instancji. Wręcz przeciwnie, uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone z zachowaniem wszystkich wymogów opisanych w przepisie art. 328 par. 2 k.p.c.

Z tych względów także ten zarzut należało ocenić jako chybiony.

Odnosząc się do sformułowanego przez skarżącego zarzutu naruszenia prawa materialnego, wskazać należy, że także zarzut ten w ocenie Sądu Okręgowego nie może zostać uznany za trafny i doprowadzić do zamierzonego przez skarżącego skutku.

Przystępując do analizy tego zarzutu w pierwszej kolejności wskazać należy na treść art. 386 § 6 k.p.c., zgodnie z którym ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Już tylko z tego względu sformułowany przez skarżącego zarzut nie może być uznany za skuteczny, biorąc pod uwagę pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygnaturze akt III Ca 1369/13. Sąd Okręgowy rozpoznając wówczas apelację wskazał, że ewentualny bieg zasiedzenia służebności w okolicznościach rozpoznawanej sprawy mógł się rozpocząć dopiero w roku 1995, kiedy to powstała nowa linia energetyczna w kształcie i przebiegu, jaki ma w chwili obecnej. Wówczas bowiem powstał nowy, różny od poprzedniego stan posiadania, odpowiadający innej treści służebności. Wyrażoną w tym wyroku oceną związany był zarówno Sąd Rejonowy ponownie rozpoznający sprawę, jak i Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą apelację. Sformułowany przez skarżącego zarzut był zatem niedopuszczalny w sytuacji, gdy nie uległ zmianie stan prawny, a Sąd pierwszej instancji nie dokonał odmiennych niż poprzednio ustaleń faktycznych w tym zakresie.

Podzielić należy stanowisko, że dla oceny zasadności zgłoszonego przez pozwanego zarzutu zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu w okolicznościach niniejszej sprawy zasadnicze znaczenie miał fakt dokonania w 1995 roku modernizacji istniejącej linii energetycznej. Miał on bowiem decydujące znaczenie dla ustalenia daty początkowej posiadania służebności prowadzącej do jej zasiedzenia.

Zgodnie bowiem z art. 285 k.c. służebność gruntowa oraz analogicznie służebność przesyłu opisana w art. 305¹ k.c. polega na korzystaniu z cudzej nieruchomości w określonym zakresie. Zakres ten wyznaczony jest zarówno przez sferę uprawnień, jakie ma prawo wykonywać uprawniony z tytułu służebności (w tym przypadku będą to takie czynności jak wybudowanie urządzeń przesyłowych, ich bieżąca eksploatacja, a także usuwanie awarii, konserwacja czy modernizacja), jak również przez przestrzeń nieruchomości, w którą ma prawo wkroczyć uprawniony. W orzecnictwie podkreśla się, że przestrzeń ta musi być oznaczona, ponieważ w jej obrębie właściciel nie może podejmować działań, które utrudniałyby lub uniemożliwiły przedsiębiorstwu wykonywanie służebności. (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 maja 2016 roku, II CSK 330/15, LEX nr 2071200)

Zasiedzenie zarówno służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, jak i służebności przesyłu nie dotyczy całej nieruchomości właściciela, ale jej części zajętej przez wybudowane urządzenia oraz niezbędnej do ich eksploatacji. Ustanowienie służebności przesyłu wymaga określenia terytorialnego zakresu tego prawa przez oznaczenie pasa gruntu umożliwiającego właściwe korzystanie z urządzeń będących własnością przedsiębiorstwa przesyłowego. Chodzi o uprawnienie polegające na określonym prawie wstępu, używania i korzystania li tylko z tego pasa gruntu. (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2017 roku, II CSK 344/16, LEX nr 2329020). Podzielić należy zatem stanowisko Sądu Najwyższego, że nabyć przez zasiedzenie można jedynie służebność o określonej treści, a nie nieskonkretyzowane uprawnienie do przeprowadzenia przez nieruchomość w sposób dowolny linii energetycznej (wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2014 roku, III CK 496/02, LEX nr 152776).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że dla oceny podniesionego zarzutu zasiedzenia istotne było ustalenie, czy dokonana w 1995 roku modernizacja linii energetycznej doprowadziła do zmiany zakresu korzystania z nieruchomości powodów, czy też podejmowana była w zakresie dotychczasowego jej obciążenia.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji trafnie przyjął, że przeprowadzona w 1995 roku modernizacja istniejącej linii energetycznej skutkowałą zmianą zakresu posiadania służebności. Jak bowiem wynika z dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, zmiana przebiegu linii energetycznej miała charakter istotny i nie mieściła się w pojęciu jej modernizacji czy remontu, które wchodziłyby w zakres wcześniejszego posiadania służebności.

Ze zgromadzonego w sprawie materiały dowodowego, w szczególności z zeznań świadka P. L., opinii biegłego z zakresu energetyki i techniki cieplnej oraz zgromadzonych dokumentów wynika, że modernizacja istniejącej od lat 50-tych XX wieku miała charakter generalny. Polegała ona w istocie na zdemontowaniu wcześniej istniejącej linii elektroenergetycznej i jej wybudowaniu od nowa. W związku z tą inwestycją zmianie uległa lokalizacja słupów

podporowych, co spowodowało, że przebieg linii elektroenergetycznej nad działką powodów uległ zmianie i obecnie znajduje się około 4 metrów bliżej od budynku jednorodzinnego, niż przed wykonaniem kapitalnego remontu.

Powyższe ustalenia prowadzą do jednoznacznego wniosku, że w chwili oddania do użytku linii elektroenergetycznej po remoncie 16 października 1995 roku powstał nowy, różny od poprzedniego stan posiadania. Sąd Rejonowy trafnie zatem przyjął, że okres posiadania służebności rozpoczął się 16 października 1995 roku, gdy nowo wybudowana linia została oddana do użytku, co w konsekwencji doprowadziło ten Sąd do prawidłowego wniosku, że nie doszło do zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, a podniesiony przez pozwanego zarzut zasiedzenia nie mógł być uznany za skuteczny.

Sformułowany przez skarżącego zarzut naruszenia prawa materialnego był zatem nietrafny.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowił art. 98 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. Sąd nałożył na pozwanego (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w L. jako stronę przegrywającą obowiązek zwrotu w całości kosztów postępowania apelacyjnego solidarnie na rzecz powodów B. P. i S. P.. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 450 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 3

w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 poz. 1804)

w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych

(Dz. U. z 2016 roku, poz. 1667), które weszło w życie z dniem 27 października 2016 roku.